

הנדון: מכתב יושבי ראש למנכ"ל אוגוסט 2023

שלום רב,

אנו, ראשי המועצות הלאומיות המייעצות למשרד הבריאות מודאגים ומודאגות ביותר מסכנה קרובה ומוחשית למערכת הבריאות בישראל. מחובתנו, כראשי מועצות שמונו ע"י המשרד, לעדכן אתכם בתהליכים אותם אנו מזהים ככאלה המסכנים את המערכת היקרה ללב כלנו. אנו מודים להנהלת משרד הבריאות על שיזמה את לימוד הבעיות שעל הפרק בפגישות שנערכו עם ראשי המועצות.

מערכת הבריאות הישראלית היא מהמפוארות בעולם. היא מושתתת על יסודות שחלקם בני למעלה ממאה שנה, אך יסודות אלה נמצאים כעת תחת מתקפה קשה. בשיחות ומפגשים שערכנו עם חברות וחברי המועצות אלו התחומים בהם אנו מזהים את עיקר הפגיעה:

1. התעלמות מוחלטת מהמלצות מקצועיות והפקרה של בריאות הציבור לטובת שיקולים זרים. הדוגמאות לכך רבות, אך החשובות ביותר הן הפחתת המס על משקאות ממותקים ועל סיגריות אלקטרוניות כמו גם ביטול המועצה לביטחון תזונתי.
2. פגיעה בהכשרה המקצועית של מקצועות הרפואה. הצעת החקיקה לביטול לימודים אקדמיים במקצועות הבריאות משמעותה חמורה ביותר. מטפלים ומטפלות ללא הכשרה ראוייה יוכלו לקבל רישיון מטפל ממשרד הבריאות.
3. הרצון לפגוע בהר"י ולפרק את המועצה המדעית שמשמעותו פגיעה קשה בהכשרה הרפואית. הביטוי המובהק הוא כמובן השינוי ברגע האחרון של חוק עוזרי/עמיתי רופא והוצאת הר"י מהפיקוח על ההכשרה תוך ניתוק מההתמחות. כפי שהודיע ראש וועדת הבריאות "הוועדה הטילה סנקציות נגד הסתדרות הרפואית והצביעה על שינויים נגדה". הנזק הצפוי לתהליך הנחוצ והמבורך של הכשרת עוזרי הרופא עלול להיות אדיר.
4. פגיעה קשה בתדמית הרופאים והרופאות המתודלקת ללא הרף ע"י פוליטיקאים/יות וע"י אנשי תקשורת בכירים. מקצוע שהיה נערץ בתקופת הקורונה עובר דמוניזציה של ממש. רופאים מרגישים מותקפים ובמצוקה אפילו במקום העבודה.
5. מצוקה גדולה מאד של שתי קבוצות רופאים ורופאות, קהילת הלהט"ב ורופאים ורופאות מהמגזר הערבי. שתי הקבוצות מרגישות נרדפות ממש.

6. הפגיעה הקשה בבריאות הנפש. אנו רואים מצוקה שעולה בעוצמתה ובהיקפה על זו שראינו בזמן מגפת הקורונה. חלקים רבים באוכלוסייה סובלים כעת מדיכאון וחרדה והמערכת, הלחוצה ממילא, מתקשה לתת מענה.
7. הרופאות והרופאים הם בשר מבשרה של האקדמיה. הצעדים המוצעים לפגיעה באקדמיה, בחופש האקדמי, בתקצוב וכמובן בהרכב המל"ג משמעותם פגיעה ישירה בהם.
8. פגיעה קשה בקשרים עם חו"ל. אנו כבר חשים בפגיעה תדמיתית קשה, תחושה של "לא רוצים אותנו". מחקרים קליניים מתעכבים ואולי יתבטלו, סוכנויות גרנטים מאיימות בהחרמה, מרצים/ות מחו"ל מהססים להגיע. לעיתים קרובות הסיבה לא נאמרת ישירות אך ברורה לחלוטין משיחות רקע. מדובר בנזק כלכלי, נזק אקדמי ולא פחות חשוב נזק לתדמית ולמהות.
9. ירידה משמעותית בתרומות מחו"ל. יש ירידה משמעותית בתרומות ובנוסף תורמים ותורמות ותיקים הודיעו שלא יתרמו ואף לא יבואו לישראל.

מעל כל אלה מרחף החשש אותו מציינים רופאות ורופאים צעירים שוב ושוב "האם נוכל לגדל את הילדות והילדים במדינה ליברלית?". וביחד אתו החשש מפגיעה בשוויון הן בטיפול הרפואי והן בשאר תחומי החיים והחשש מפגיעה ביסודות הדמוקרטיים.

התוצאה המידית היא קבוצות הרילוקיישן ולא רק של רופאות ורופאים, גם של צוות סיעודי, עו"ס ועוד. ומדובר במגמה הכוללת לפחות חמש קבוצות: רופאות/ים ישראלים המתכננים עזיבה, רופאים בפלוסיפ הדוחים חזרה, בוגרי חו"ל שלא יחזרו לסטאז', רופאים עולים שמבטלים עליה ומצטיינים שבחרים ללמוד בחו"ל ולא בארץ. העזיבות המידיות והכואבות הן אלו שיקרו מהר ובשקט, של אלה שממילא נמצאים בחו"ל ופשוט לא יחזרו: הרופאים שבפלוסיפ שהם המנהיגות העתידית, והסטודנטים תלמידי חו"ל שהם העתודה הכמותית של המערכת. בלי שתי קבוצות אלו הנזק יהיה אדיר ומהיר מאד.

אך מעבר לרילוקיישן למדינות זרות ישנן שתי תופעות מסוכנות לא פחות של רילוקיישן "פנימי".

1. מעבר של רופאות ורופאים מהפריפריה למרכז, שם הם מרגישים בטוחים יותר. התנועה כבר החלה ומשמעותה תהיה פגיעה קשה ביותר ברפואה בפריפריה.
2. ניתוק מהמדינה. "אני גר כאן פיזית אך נפשית אני במדינה אחרת" כפי שניסח זאת אחד הרופאים. המשמעות עלולה להיות הפסקת כל פעילות התנדבותית. מועצות לאומיות, וועדות הלסינקי, וועדות רישום תרופות, וועדת הסל, חוות דעת למדינה, בחינות התמחות ועוד ועוד. רופאים שמרגישים שהמדינה רואה בהם אויב, לא יעשו דבר מפעולות אלו, והמשמעות למערכת קשה ביותר.

המועצות הלאומיות שוקדות כעת כל אחת בתחומה למפות את הנזקים ולכמת אותם, אך חשוב לראות את התמונה הכוללת רובה הגדול עדיין איננו מגובה במספרים. כאשר יהיו נתונים יהיה מאוחר מדי!

אנו קוראים למשרד הבריאות לנקוט מידית בשני צעדים.
ראשית, להבהיר את חומרת המצב כהווייתה לדרג הפוליטי.
שנית, לפעול בכל הכח להגן על מערכת הבריאות ולתת לצוותים גיבוי מוחלט וחד משמעי מול כל המתקפות.

בכבוד רב,

עו"ס אבי אורן, יו"ר המועצה הארצית לשיקום נכי הנפש בקהילה
פרופ' מאיר אורן, יו"ר המועצה הלאומית לטראומה ורפואה דחופה
פרופ' ארנון אפק, יו"ר המועצה הלאומית לרפואה משפטית ופתולוגיה
מר אבי בן זקן, יו"ר המועצה הלאומית ללוגיסטיקה במערכות הבריאות
ד"ר יצחק ברלוביץ, יו"ר המועצה הלאומית לקידום בטיחות בית ופנאי
פרופ' מיכאל גליקסון, יו"ר המועצה הלאומית למניעה וטיפול במחלות לב וכלי דם
פרופ' אמנון הופמן, יו"ר המועצה הלאומית לרוקחות
פרופ' זמיר הלפרן, יו"ר המועצה הלאומית לתזונה גסטרואנטרולוגיה ומחלות כבד
פרופ' עידו וולף, יו"ר המועצה הלאומית למניעה, אבחון וטיפול במחלות ממאירות
ד"ר יצחק זיו נר, יו"ר המועצה הלאומית לשיקום
פרופ' גיל זלצמן, יו"ר המועצה הלאומית למניעת אובדנות
ד"ר חיים כהן, יו"ר המועצה הלאומית לבריאות העובד
פרופ' אמנון להד, יו"ר המועצה הלאומית לבריאות הקהילה
פרופ' דיאן לוין, יו"ר המועצה הלאומית לקידום בריאות
פרופ' פרנסיס מימוני, יו"ר המועצה הלאומית לבריאות הילד ופדיאטריה
ד"ר צבי פישל, יו"ר המועצה הלאומית לבריאות הנפש
ד"ר אייל פרוכטר, יו"ר המועצה הלאומית לפוסט טראומה
פרופ' נעמה קונסטנטיני, יו"ר המועצה הלאומית לבריאות האישה
פרופ' יוסף קלאוזנר, יו"ר המועצה הלאומית לכירורגיה הרדמה וטיפול נמרץ
פרופ' מרק קלרפילד, יו"ר המועצה הלאומית לגריאטריה
פרופ' איתמר רז, יו"ר המועצה הלאומית לסוכרת
פרופ' אליעזר שלו, יו"ר המועצה הלאומית לרפואת נשים נאונטולוגיה וגנטיקה